

Centrocon arbitration clause are herewith incorporated".

Obzirom na takove odredbe teretnica stranke su ugovorile da u slučaju spora njihove sporove rješava arbitraža, a ne redovan sud.

Arbitražna klauzula sadržana u brodarskom ugovoru (Charter -- Party), a ako se na brodarski ugovor poziva teretnica kao što je to učinjeno u predmetnim tereticama, vrijedi i za primaoca robe, pa je za rješavanje sporova i zahtjeva primaoca prema teretnici nadležna arbitraža predviđena u brodarskom ugovoru. Isto tako odnosna arbitražna klauzula vrijedi i za osigurateljeve zahtjeve kad on svoj zahtjev zasniva na cesiji kojom su mu ustupljena prava primaoca robe prema brodaru. Po nalazu ovoga suda osiguratelj kao cesionar nakon izvršene cesije ili isplate naknade iznosa osiguranja stupa u prava i dužnosti svoga osiguranika, pa mu se mogu staviti svi prigovori koji se mogu staviti i primaocu iz teretnice, a tako i prigovor o nenadležnosti suda odnosno o nedopustivosti redovnog pravnog puta u smislu odredaba klauzule o arbitraži.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 28.I 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari u unutrašnjoj plovidbi - Primjena prava - Stojnice i prekostojnice - Dužnost plaćanja naknade za prekostojnice koje su nastale u pristaništu iskrcaja - U pomanjkanju pozitivnih propisa na odnose koji nastaju iz prijevoza robe unutrašnjim plovnim putovima primjenjuju se odredbe Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova - Okolnost da je u ugovoru o prijevozu brodar s naručiteljem ugovorio da će brodar posebno ugovoriti s primaocem rok iskrcaja, ne znači da je naručitelj pristao da će on neposredno platiti naknadu za prekostojnice - Brodar mora prvenstveno zahtijevati od primaoca da mu on plati prekostojnice nastale u pristaništu iskrcaja - Jedino ako se brodar od primaoca ne bi mogao naplatiti, dugujuću svotu dužan je platiti naručitelj - Ovo se ne odnosi ako bi se naručitelj neplaćanjem naknade za prekostojnice neopravdano obogatio na brodarov račun - Činjenica da je brodar samo pismeno zahtijevao isplatu naknade za prekostojnice, nije sama po sebi dovoljna da bi se naručitelj obvezao da tu naknadu plati

Tužitelj je riječni brodar, a tuženik je njegov naručitelj prijevoza. Spor se vodi o naplati naknade za

prekostojnice koje su nastale u pristaništu iskrcaja.

Tužitelj tvrdi da je ugovorom od 10.I 1966.g. zaključio prijevoz dviju koksnih komora na relaciji Galatz-Sisak. Rok istovara bio je ugovoren tako da će tužitelj posebno ugovoriti rok istovara s primaocem, tj. ugovoriti "Slobodne dane" - stojnice - koji rok automatski preuzima tuženik kao sastavni dio ugovora. 17.II 1966.g. tužitelj je dostavio tuženom dopis, a kopiju istoga primaocu, u kojima je obim strankama saopćio da im daje na ime "Slobodnog vremena za istovar" - stojnica 7 kalendarskih dana po svakom šlepu. Istovremeno da je saopćio strankama da će se obračunavati "šleparska danguba" - prekostojnice za svako prekoračenje po navedenom načinu obračuna prekostojnica. Ovom dopisu tužitelja tuženi nije stavio nikakav prigovor, pa je prema tome prećutno sklopljen sporazum u pogledu stojnica i visine naknade za prekostojnice. Tužitelj je na temelju toga ispostavio tuženom svoj račun br.422/Kom od 22.VI 1966. na iznos od 57.000.- Din. koliko je iznosila obračunata "danguba" prekostojnica za šlepeve HZ 45301 i 45302. Kako je tuženi svojim dopisom od 27.IV 1967. odbio plaćanje navodeći da nije postojao posebni pismeni dogovor između rafinerije i tužitelja u pogledu obračuna prekostojnica i slobodnih dana, pa predlaže da ga se presudom obveže na plaćanje odnosnog iznosa.

Tuženik se opire tužbi navodom da se on nije obavezao da će platiti utuženu naknadu.

Sud je odbio tužbeni zahtjev iz slijedećih razloga:

Na odnose u riječnom brodarstvu, jer ne postoje posebni propisi za ugovorne odnose za prijevoz robe riječnim brodovima u pogledu spornih pitanja, valja analogno primijeniti propise Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova (Sl.l.FNRJ br.25/59), odnosno odredbe običaja za utvrđivanje stojnica i prekostojnica koje vrijede u riječkim lukama i pristaništima, ako o pojedinim pitanjima ugovora o prijevozu robe šlepovima nije što drugo predviđeno.

U predmetnom slučaju radi se o sporu određivanja dana stojnica za iskrcaj, odnosno visine naknade za prekostojnice. Ugovorom od 10.I 1966. u tom pogledu stranke nisu predvidjele ništa, već su u čl.7. ugovora predvidjele da će rok istovara brodar tj. tužitelj posebno dogovoriti s primaocem, koji rok preuzima tuženik kao sastavni dio ugovora.

U pogledu obaveze plaćanja eventualnih prekostojnica i ostalih troškova stranke nisu predvidjele ništa.

Kako se u predmetnom slučaju radi o zahtjevu brodarka-tužitelja za plaćanje naknade za prekostojnice, odnosno

kako to naziva tužitelj "dangube za šlepove", valja prvenstveno utvrditi da li takav zahtjev brodar može usmjeriti prema naručitelju šlepova, a napose obzirom na istaknuti prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije na strani tuženoga.

Razmatrajući ovo pitanje sud je našao da odnosni zahtjev tužitelja prema tuženom nije osnovan i u svakom slučaju je preuranjen.

Obzirom na nespornu činjenicu da je primalac tereta po odnosnom ugovoru o prijevozu bila Rafinerija nafte, i da je ona izvršila prijem odnosno pošiljke, tužitelj ne može tražiti da mu tuženi kao naručitelj broda plati vozarinu i druga potraživanja u vezi s prijevozom tereta, kao što su to u predmetnom slučaju naknade za prekostojnice - "šleper-ska danguba". Naime preuzimanjem tereta primalac je dužan platiti vozarinu i druga brodarova potraživanja u vezi s prijevozom tereta, pa brodar koji je predao teret primaocu nema prava potraživati od naručitelja iznose što ih je pro-pustio naplatiti od primaoca, osim u slučaju ako bi se zbog toga naručitelj neopravdano obogatio (čl. 90 i 91 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova).

U toku spora tužitelj je izjavio da je doduše u nekoliko navrata pokušao putem telefona naplatiti od primaoca odnosnu naknadu za prekostojnice, da je fakturu dostavio tuženom, a napose nakon što je do naplate odnosnog potraživanja od strane rafinerije ostalo bezuspješno.

Iz navoda tužiteljeva slijedi prema tomu da on nije odnosno svoje potraživanje fakturirao stvarnom primaocu robe, a niti je pokušaj naplate ostvaren tužbom, tj. tužitelj nije dokazao da je preuzeo sve mjere za naplatu odnosnog potraživanja od primaoca, pa je stoga njegov zahtjev ne samo neosnovan zbog promašene pasivne legitimacije, nego je u svakom slučaju preuranjen.

Jedino kad bi tužitelj prethodno dokazao da je nastupila nemogućnost naplate od primaoca, i da se zbog te nemogućnosti naplate tuženi kao naručitelj neopravdano obogatio, bio bi njegov zahtjev osnovan. Međutim kako to tužitelj u toku spora nije dokazao, valjalo je presuditi kao u dispozitivu.

G.B.